T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 64
KARAR NO : 2020 / 188
KARAR TR : 27.4.2020

ÖZET : Davacı şirkette çalışan dava dışı Ü.Y.'nin geçirdiği iş kazasında işverenin kusurlu olduğundan bahisle 5510 sayılı Yasa'nın 21/1 ve 76/4 maddeleri uyarınca tahakkuk ettirilen borcun/cezanın iptali ve ödenen miktarın iadesi istemiyle açılan davanın, aynı Kanunun 101.maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.Ç. B. Profil Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi
Vekili : Av. A.O. B.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (Ankara İl Müdürlüğü)
Vekilleri : Av. E., Av. A. C.T.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirkette çalışmakta olan Ü. Y.'ın 22.06,2013 tarihinde iş kazası geçirdiğini; kaza nedeniyle davalı kurum tarafından yapılan sağlık masrafları kazanın gerçekleşmesinde müvekkili şirketin %80 oranında kusurlu olduğu iddiasıyla 25.09.2017 tebliğ tarihli 20170615003947 nolu belge ile 23,856,84-TL bedelli idari para cezası tahakkuk ettirildiğini; bunun müvekkili şirkete ödettirildiğini; müvekkilinin cezaya itiraz ederek ödenen miktarın iadesini talep ettiğini; davalının itirazı hukuka aykırı gerekçelerle reddettiğini; tahakkuk ettirilen idari para cezasına dayanak olarak 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunun 76/4 ve 21/1 maddeleri gereğince, iş kazası nedeniyle kurumca verilen sağlık hizmetleri bedelinin işverene rücu şartı olarak iş kazası ve meslek hastalığının oluşmasında işverenin iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına aykırı hareketi ve ya kasıtlı bir davranışı sonucunda gerçekleşmiş olmasının sayıldığını; oysa bunun gerçeği yansıtmadığını; adı geçen işçinin, görevi ile ilgili gerekli iş güvenliği eğitimlerini aldığını, müvekkilinin kaza ile ilgili bir kasti veya ihmali bir kusurunun bulunmadığını; 22.06.2013 tarihindeki iş kazasının yine aynı tarihli iş kazası ve meslek hastalığı bildirim formu ite davalı kuruma bildirildiğini, o tarih itibari ile yapılan incelemeler sonucunda herhangi bir kusur atfedilmediğini ifade ederek; hukuka aykırı olarak tahakkuk ettirilen ve itirazlarına rağmen sonuç alınamayan idari para cezasının iptaline; ödenmiş olan miktarın iadesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 13.İDARE MAHKEMESİ: 26.12.2018 gün ve E:2017/3571, K:2018/2683 sayı ile, "(…)5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 21/1. maddesi:

"İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır." Hükmüne, 76/4. maddesi: "İş kazası ile meslek hastalığı, işverenin kastı veya genel sağlık sigortalısının iş sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri işverene tazmin ettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır." hükmüne, 96. maddesi: "Kurumca işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sağlık sigortalılarına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen bu Kanun kapsamındaki her türlü ödemelerin, a) Kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğmuşsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla on yıllık sürede yapılan ödemeler, bu ödemelerin yapıldığı tarihlerden, b) Kurumun hatalı işlemlerinden kaynaklanmışsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla beş yıllık sürede yapılan ödemeler toplamı, ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak ödemelerde faizsiz, üç aylık sürenin dolduğu tarihten sonra yapılacak ödemelerde ise bu süre sonundan, itibaren hesaplanacak olan kanuni faizi ile birlikte, ilgililerin Kurumdan alacağı varsa bu alacaklarından mahsup edilir, alacakları yoksa genel hükümlere göre geri alınacağı" hükmüne sahiptir.

Aynı kanunun 101.maddesi; "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmü ile uyuşmazlıklarda görevli mahkeme gösterilmiş, 102.maddesinde ise bu kanundan doğan ve idari yargının görev alanına giren hususlar hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ayrıca belirtmiş olduğu hususlar dışında kalan ve bu kanundan doğan tüm uyuşmazlıkların çözümünde görevli yerin İş Mahkemeleri olduğu ve 96.maddede belirtilen hallere ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde ayrıca bir düzenleme olmadığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket bünyesinde sigortalı çalışan Ü. Y. isimli çalışanın geçirdiği iş

kazasında 5510 sayılı Yasa'nın 21/1 ve 76/4 maddeleri uyarınca işverenin kusurlu olduğundan bahisle 5510 sayılı Kanunun 96. maddesine istinaden Fazla veya Yersiz Ödemelerin Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Hükümleri uyarınca borç 23.856,84-TL çıkartılması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığın, işyerinde çalışan sigortalının geçirdiği iş kazasında 5510 sayılı Yasa'nın 21/1 ve 76/4 maddeleri uyarınca işverenin kusurlu olduğundan bahisle 5510 sayılı Kanunun 96. maddesine istinaden Fazla veya Yersiz Ödemelerin Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Hükümleri uyarınca borç çıkartılmasına ilişkin işlemin iptali isteminden kaynaklandığı anlaşıldığından, 5510 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 101. maddesi hükmü karşısında, davanın görüm ve çözümünde İdari Yargı yerinin değil adli yargı yerinin (iş mahkemesinin) görevli bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 15/1-a maddesi davanın görev yönünden reddine…" karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 17.İŞ MAHKEMESİ: 18.11.2019 gün ve E:2019/98, K:2019/454 sayı ile, "(…)Getirtilen belgeler ve dosya kapsamına göre; taraflar arasındaki uyuşmazlığın davacıya ait işyerinde gerçekleşen iş kazası sonucu davalı kurum müfettişlerince yapılan denetim sonucu belirlenen kusur oranı ve buna göre oluşturulan idari para cezasının iptali gerekip gerekmediğine yönelik olduğu,

SGK kayıtlarına göre davacıya ait işyerinde kurum denetmenlerince mahallinde denetim yapılıp, kurum sigortalısı davacı şirket çalışanı Ümit Yılmaz'ın 22/06/2013 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu davacı işverenin olayda %80 oranında kusurlu olduğu belirlenip, kurumca sigortalıya ödenen iş göremezlik ödemeleri ve tedavi giderleri açısından borç tahakkuk ettirildiği, idari para cezası uygulanıp davacı itirazının reddedildiği, emsal nitelikli Yargıtay 10. H.D'nin 2016/15644 E ,. 2019/1970 K sayılı ilamı ve benzer ilamlarında da belirtildiği üzere dava, idari para cezasının iptali istemine ilişkindir. Davanın yasal dayanağı 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, işverenin kanunla düzenlenen yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde idari para cezası ile sorumlu olacağı düzenlenmiştir. "Kurumca verilecek idari para cezaları" başlığını taşıyan 140'ıncı madde, idari para cezaları, cezayı uygulayacak makam, cezaya itiraz ve itirazı inceleyecek merci ile itiraz üzerine verilen karara karşı ilgililerce başvurulacak yargı yolu ve zamanaşımı konusunda düzenleme içermektedir. İdari para cezasına karşı fiilin işlendiği tarihteki yasal düzenlemeye göre süresi içinde kuruma itiraz edilmemesi veya itirazın reddine karar verilmesi halinde yine süresi içinde ilgili mahkemeye dava açılmaması ya da ilgili mahkemece itirazın reddine karar verilmesi hallerinde idari para cezası kesinleşir ve Kurum alacağına dönüşür. Kesinleşen idari para cezasına karşı İş Mahkemesi'nde menfi tespit ve itiraz davası açılamaz. Burada söz konusu olan idari para cezasının kendisinin iptali olup, tahsili nedeniyle tanzim edilen ödeme emrinin iptali ya da borçlu olmadığının tespiti talepleri iş mahkemesinin görev alanındadır. Davaya konu idari para cezasının iptali istemi ile açılan davada, 5510 sayılı yasanın 102. maddesi gereğince dava konusu idari para cezasına itirazı inceleme ve karara bağlama görevi İdare Mahkemesi'ne aittir,

Görev konusu kamu düzeni ile ilgili olup, mahkemelerce re'sen gözetilmesi gerekir. İş Mahkemeleri, 5521 sayılı Kanun ile kurulmuş istisnai nitelikte özel mahkemeler olup, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106'ncı maddesi ile mülga 506 sayılı Kanun'un 134. maddesinde bu Kanunların uygulamasından doğan uyuşmazlıkların yetkili iş mahkemelerinde görüleceği, 5510 sayılı Kanun'un 101'inci maddesinde de, aksine hüküm bulunmayan hallerde, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği düzenlenmiştir. Yargıtay 10. HD'nin 2015/12415 E 2017/8173 K sayılı ilamı da bu yöndedir.

Yargılama ve dosya kapsamına göre; az önce özetlenen yasal düzenleme ve getirtilen kayıt ve belgelere göre, dava idari para cezasının iptaline yönelik olup, İş Mahkemesinin görevli olmadığı, 5510 sayılı yasa hükümleri dikkate alındığında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği, bu nedenle mahkememizin görevsiz olup, davada idari yargının görevli olduğu, 01.10.20-11 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK'nın dava şartları başlıklı 114/1 -b maddesinde yargı yolunun caiz olmamasının dava şartı olarak öngörüldüğü, mahkememizce yapılan tespite göre, davada idari yargı görevli olup, mahkememiz görevsiz olduğundan dava şartının noksan olduğu, HMK 115/1 maddesi gereği dava şartı noksanlığı mahkemece ve her aşamada kendiliğinden araştırılıp 115/2 maddesi gereği dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddi gerekeceğinin belirtilmesi karşısında aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Dava idari yargının görev alanına girdiğinden mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE,

6100 sayılı HMK 114/1-b maddesine göre, yargı yolunun caiz olmaması dava şartı olup, HMK 115/2 maddesi gereği dava şartı noksanlığından DAVANIN USULDEN REDDİNE…" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suat ARSLAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27.4.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde idari yargı dosyasının bir örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet

Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı şirkette çalışan dava dışı Ü.Y.'nin geçirdiği iş kazasında işverenin kusurlu olduğundan bahisle 5510 sayılı Yasa'nın 21/1 ve 76/4 maddeleri uyarınca tahakkuk ettirilen 23.856,84-TL borcun/cezanın iptali ve ödenen miktarın iadesi istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket bünyesinde sigortalı çalışan Ü.Y. isimli çalışanın geçirdiği iş kazası geçirdiği; olayın meydana gelmesinde davacı işverenin %80 kusurlu bulunduğundan bahisle, davalı kurum tarafından sigortalıya ödenen iş göremezlik ödemeleri ve tedavi giderlerinin davacı şirkete rücu edilmesi amacıyla; 5510 sayılı Yasa'nın 21/1 ve 76/4 maddelerinin uygulanması yoluna gidildiği ve davacı şirket adına 25.9.2017 tarih ve 11.523.888 sayılı işlem ile 23.856,84-TL borç tahakkuk ettirildiği; davacı tarafından bu miktarın ödendiği; yapılan itirazın davalı idarece 31.10.2017 tarih ve …-E.5473588 sayı işlem ile reddedilmesi üzerine; tahakkuk ettirilen borcun, -idari para cezası olarak nitelendirilmek suretiyle- iptali ve ödenen miktarın iadesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Dava konusu işleme dayanak oluşturan mevzuat hükümlerine bakıldığında:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "İş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık bakımından işverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu" başlıklı 21.maddesinin birinci fıkrasında; " İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır." Hükmüne;

Kanunun "İşverenin, genel sağlık sigortalısının ve üçüncü kişilerin sorumluluğu" başlıklı 76.maddesinin dördüncü fıkrasında; " İş kazası ile meslek hastalığı, işverenin kastı veya genel sağlık sigortalısının iş sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri işverene tazmin ettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır." Hükmüne;

"Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101.maddesinde ise "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte değerlendirildiğinde; davacı şirkette çalışan sigortalının geçirdiği iş kazasına ilişkin olarak, işverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu kapsamında tahakkuk ettirilen borçtan kaynaklanan uyuşmazlık konusu düzenlemelerin 5510 sayılı Kanunda yer aldığı; davacı şirket ve adli yargı yerince, bu işlemin idari para cezası olarak değerlendirilmesine karşın, tahakkuk ettirilen borcun idari para cezası olmadığı, dolayısıyla, bu Kanundan (5510 sayılı Kanun) doğan uyuşmazlığın, aynı Kanunun 101.maddesi uyarınca adli yargı yerince(İş Mahkemesi) çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Ankara 17.İş Mahkemesinin 18.11.2019 gün ve E:2019/98, K:2019/454 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 17.İş Mahkemesinin 18.11.2019 gün ve E:2019/98, K:2019/454 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 27.4.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Suat
DURSUN	BOZER	AKSU	ARSLAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN